Padomes secinājumi (2010. gada 11. maijā) par augstākās izglītības starptautisko aspektu izvēršanu [1]

(2010/C 135/04)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

TĀ KĀ:

1. Ar 1999. gada 19. jūnijā pieņemto Boloņas deklarāciju ir sākts process, ko Eiropas Savienība aktīvi atbalsta, lai līdz 2010. gadam izveidotu Eiropas Augstākās izglītības telpu, un Lēvenē un Luvenlanēvē 2009. gada 28. un 29. aprīlī sanākušie 46 iesaistīto valstu augstākās izglītības ministri ir nākuši klajā ar aicinājumu augstākās izglītības iestādēm arī turpmāk vērst plašumā starptautiskas darbības.

2. Ar Padomes 2007. gada 23. novembra rezolūciju par universitāšu modernizāciju, lai veicinātu Eiropas konkurētspēju pasaules zināšanu ekonomikā [2] dalībvalstis ir aicinātas veicināt augstākās izglītības iestāžu starptautisko aspektu izvēršanu, veicinot universitāšu kvalitātes nodrošinājumu, veicot neatkarīgus un līdzīgi kvalificētu speciālistu izvērtējumus, vairojot mobilitāti, atbalstot divkāršu grādu un kopīgu grādu izmantojumu un atvieglinot kvalifikāciju un mācību laiku atzīšanu.

3. Eiropas Savienībā pastāv ilga tradīcija – sadarboties ar trešām valstīm saskaņā ar dažādu politikas jomu un instrumentu kompleksu, kurā augstākai izglītībai ir ierādīta aizvien svarīgāka vieta. Sadarbības nolīgumos ar partneriem visā pasaulē bieži vien ietver atbalstu augstākās izglītības infrastruktūrai, kā arī sadarbības programmas un dažādus politiskus dialogus šajā jomā. Sadarbība augstākajā izglītībā ieņem svarīgu vietu arī daudzpusējās sadarbības sistēmās, piemēram, Savienībā Vidusjūrai (*Union for the Mediterranean*), Ziemeļu dimensijā (*Northern Dimension*) vai Austrumu partnerībā (*Eastern Partnership*).

4. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1298/2008/EK (2008. gada 16. decembris) izveidota rīcības programma *Erasmus Mundus* (2009.–2013. gads), lai uzlabotu augstākās izglītības kvalitāti un sadarbībā ar trešām valstīm veicinātu dažādu kultūru izpratni [3].

5. Programma *Tempus IV* (2007–2013) atbalsta partnervalstu augstākās izglītības modernizāciju Austrumeiropā, Vidusāzijā, Rietumbalkānos un Vidusjūras reģionā, galvenokārt izmantojot universitāšu sadarbības projektus un partnerattiecības. Citas programmas, piemēram, ar rūpnieciski attīstītām valstīm kopīgas sadarbības programmas vai *Edulink, Nyerere* un *Alfa* aptver sadarbību augstākās izglītības jomā ar citiem pasaules reģioniem.

6. *Marijas Kirī* programmas darbības saskaņā ar 7. pētniecības, tehnoloģiju attīstības un demonstrējumu pasākumu pamatprogrammu veicina Eiropā izvērstās pētniecības izcilību un mobilitāti un visnotaļ atbalsta dinamisku pasaules līmeņa cilvēkresursu izvēršanu Eiropas pētniecības sistēmā, ņemot vērā pētniecībai dabiski piemītošos starptautiskos aspektus.

ŅEM VĒRĀ, KA:

1. Augstākās izglītības starptautiskais aspekts aizvien vairāk pieņemas spēkā, jo augstākās izglītības iestādes aizvien biežāk uzņem studentus no trešām valstīm, notiek studentu, personāla, projektu un zinību apmaiņas, un viņi augstākās izglītības un pētniecības jomā iesaistās starptautiskā sadarbībā.

2. Eiropas augstākās izglītības iestāžu kvalitāte un nepārspētais piedāvāto studiju klāsts un dziļums padara tās pasaules augstākās izglītības vidē gan par īpaši pievilcīgiem studiju centriem, gan par pievilcīgām kopīgu izglītības un pētniecības projektu izstrādes partnerēm.

3. Turklāt Eiropas panākumi tādu instrumentu izveidē kā vienota pamatprincipu sistēma, kas valstu kvalifikācijas sistēmas un struktūras apvieno vienotā Eiropas sistēmā [4], un vienotas izpratnes veidošanā tādās jomās kā kvalitātes nodrošināšana [5] partneros rada arvien lielāku ieinteresētību visas pasaules mērogā.

4. Starptautiskas sadarbības programmas un augstākās izglītības jomā izvērsti politiski dialogi ar trešām valstīm ne tikai ļauj zināšanām apritēt daudz brīvāk, bet palīdz arī uzlabot Eiropas augstākās izglītības kvalitāti un starptautisko tēlu, stimulē pētniecību un novatorismu, sekmē mobilitāti un kultūru dialogu, kā arī veicina starptautisku attīstību saskaņā ar ES ārpolitikas mērķiem.

ATGĀDINA, KA:

Mācību mobilitātes sekmēšanu augstākās izglītības jomā Padome uzskata par ļoti svarīgu tiklab studentiem, kā arī pasniedzēju personālam un pētniekiem. Mobilitāte ir līdzeklis, kā bagātināt cilvēkkapitālu un stiprināt nodarbinātību, iegūstot zinības un daloties tajās, attīstot valodu un kultūru kompetences, kā arī veicinot personiskus kontaktus. Turklāt zinību plūsmas paplašināšana var tādējādi stiprināt jaunrades un novatorisma spējas.

---

(1) Dokumentā termins "starptautisko aspektu izvēršana" ir lietots, lai apzīmētu savstarpējas starptautiskas sadarbības izvēršanu ES un trešo valstu augstākās izglītības iestādēs.

(2) 16096/1/07 REV 1.

(3) OV L 340, 19.12.2008., 83. lpp.

(4) Eiropas kvalifikāciju sistēma (OV C 111, 6.5.2008., 1. lpp.).

(5) Piem., Eiropas Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistrs (*European Quality Assurance Register For Higher Education — Eqar*) un Eiropas kvalitātes nodrošināšanas standarti un pamatnostādnes Eiropas augstākās izglītības jomā (*European Standards And Guidelines For Quality Assurance In The European Higher Education Area*), abi ir izveidoti Boloņas procesā.

REIZĒ APZINĀS, KA:

Pasaules mēroga konkurence, lai piesaistītu arvien vairāk mobilu studentu, kas mācās starptautiskā apritē, kļūst aizvien spraigāka, jo arī citi partneri pasaules mērogā rosīgi īsteno stratēģijas, lai sekmētu plašākas iespējas savās augstākās izglītības iestādēs mācīties studentiem no jebkuras pasaules vietas un piesaistīt labākos talantus.

IR VIENISPRĀTIS, KA:

1. Starptautiska sadarbība augstākās izglītības jomā ir nozīmīga un auglīga nodarbe, kas ir pelnījusi atbalstu gan konkrētu valstu, gan ES mērogā. Šāda sadarbība palīdz uzlabot mācīšanas, mācīšanās un pētniecības kvalitāti un veicināt inovācijas šajā jomā, kā arī sekmē jaunu zināšanu rašanos. Augstākajai izglītībai ir svarīga nozīme katra cilvēka un visas sabiedrības izaugsmē, jo tā sekmē sociālu, kultūras un ekonomikas attīstību un veicina pilsoņu aktivitāti un ētiskās vērtības. Īpaši ievērojot subsidiaritātes principu, augstākās izglītības jomā izvērstai sadarbībai vajadzētu kļūt par neatņemamu ES ārējās sadarbības politikas sastāvdaļu, un tā būtu jāpielāgo konkrētām attiecīgo partnervalstu vajadzībām, interesēm un attīstības pakāpei.

2. Ir jāatbalsta tādas ES ierosmes un programmas, kas veicina Eiropas mēroga sadarbību izglītības jomā un atbalsta augstākās izglītības iestādes, kuras piedalās kopīgos augstākās izglītības mācību projektos, Eiropas mērogā palīdz stiprināt kontaktus un tādējādi – mazināt attiecīgo valstu sistēmu radītos šķēršļus. Kvalitātes un izcilības sekmēšanā nozīmīgs ir atbalsts Eiropas augstākās izglītības iestāžu sadarbībai ar partneriem visā pasaulē. Piemēram, tāda sadarbība ir palīdzējusi izstrādāt novatoriskus mācību kursus un pavērusi ceļu pārvalstisku kopīgu, divkāršu un vairākkārtēju grādu izveidei. Augstākās izglītības jomā izvērstām ES sadarbības programmām vajadzētu būt strukturētām tā, lai tās veidotu viegli pamanāmus un rezultatīvus mehānismus un visai pasaulei sūtītu skaidrus, konsekventus un pārliecinošus signālus.

3. Boloņas procesā gūtie panākumi, padarot zinātnisko grādu struktūras savietojamākas un salīdzināmākas visas Eiropas mērogā, kā arī ES panākumi vienotu kvalifikācijas atzīšanas un kvalitātes nodrošināšanas pieeju un rīku izstrādē ir padarījuši Eiropas Savienības augstāko izglītību pievilcīgāku. Pastāv kopīga ieinteresētība veicināt minētās norises visā pasaulē, kā arī reaģēt uz arvien augošo ieinteresētību, ko izrāda trešās valstis. Būtu jāpriecājas par Boloņas politikas forumu, kas atvieglo politikas dialogu starp Eiropas Augstākās izglītības telpu un citām pasaules daļām un kalpo kā līdzeklis viedokļu apmaiņai konkrētās jomās, kas izraisa kopīgu ieinteresētību.

4. Ierosmes, kas ieinteresētām personām starptautiskos mērogos padara Eiropas augstākās izglītības jomu saprotamāku un pārskatāmāku, var palīdzēt arī padarīt Eiropu par pievilcīgāku mācību vietu. Notiekošie pētījumi, lai izstrādātu pārskatu par augstākās izglītības iestāžu daudzveidīgajiem uzdevumiem un darbībām un izvērtētu Eiropas pārskatāmības instrumenta (*European transparency instrument*) tehnisku iespējamību un saimniecisku pamatotību, būtu jāturpina, lai uzlabotu Eiropas augstākās izglītības pieejamību un padarītu pamanāmākas tās labākās īpašības.

5. Arvien lielāks skaits trešo valstu ir ieinteresētas vienotā politikā un instrumentos, ko ES ir izstrādājusi, lai palīdzētu dalībvalstīm modernizēt atšķirīgās izglītības sistēmas – un Eiropas kredītpunktu pārcelšanas un krāšanas sistēma (*European Credit Transfer and Accumulation System – ECTS*) un Eiropas kvalifikāciju sistēma (*European Qualifications Framework – EQF*) ir starp tiem instrumentiem, kas ir piesaistījuši īpašu uzmanību. Tādēļ līdztekus starptautiskām, augstākās izglītības jomā izvērstām sadarbības programmām arī turpmāk būtu jārisina augstākās izglītības politikas dialogs ar daudziem ieinteresētiem partneriem visā pasaulē, lai dalītos pieredzē un paraugpraksē, pilnīgotu vietējās jaudas un liktu lietā pozitīvas atsauksmes, uzlabojot ES politikas aspektus.

6. Starptautiskai sadarbībai augstākās izglītības jomā arī turpmāk vajadzētu būt nozīmīgam ES līdzeklim, atbalstot partneru centienus modernizēties, jo, piedāvājot strukturētas ES un trešo valstu augstākās izglītības iestāžu partnerattiecības, ES var palīdzēt gan veidot vietējo, gan arī plašāku mērogu augstākās izglītības iestāžu spējas, gan arī saglabāt kvalificētu personālu augstskolās un sekmēt starptautisku augstākās izglītības apmaiņu un mobilitāti.

ATTIECĪGI AICINA DALĪBVALSTIS:

Saziņā ar augstākās izglītības iestādēm – un, atzīstot to autonomiju un attiecīgo valstu praksi – paredzēt pasākumus lai:

1) minētajās iestādēs veicinātu patiesi starptautisku kultūru, piemēram:

   a) veicinot augstākās izglītības iestāžu, pētnieku aprindu un uzņēmējdarbības jomas sadarbību, kontaktu veidošanu un mijdarbību starptautiskā mērogā, jo tas pieder pie virzības uz pilnībā funkcionējošu zinību trijstūri;

   b) veicinot un atbalstot ārvalstu studentu, pasniedzēju, pētnieku un citu akadēmiskā personāla locekļu mobilitāti;

   c) studentiem, pasniedzējiem, pētniekiem un citām augstākā izglītībā ieinteresētām personām nodrošinot mācības un zināšanas, kas vajadzīgas darbam atvērtā starptautiskā vidē;

   d) pieņemot darbā personālu ar starptautisku pieredzi, kas attiecīgu valstu studentiem un mācībspēkiem palīdzētu aptvert no starptautiska viedokļa plašākus apvāršņus;

e) nodrošinot kvalitatīvus mācību plānus un izmantojot tādas mācību metodes, kurās būtu ņemts vērā starptautiskais aspekts;

f) radot tādu organizatorisku vidi, kurā būtu veicināta studentu, mācībspēku un pētnieku līdzdalība starptautiskās programmās, kopīgu, divkāršu un daudzkārtēju grādu ieguvē, kā arī pētniecības projektos;

g) aicinot augstākās izglītības iestādes izstrādāt izglītības starptautisko aspektu stratēģijas un/vai iekļaut tādu aspektu savos attīstības plānos;

2) celtu augstākās izglītības iestāžu pievilcību starptautiskā mērogā, piemēram:

a) reklamējot Eiropas studentu pilsētiņās gūstamo zinību kvalitāti un vairojot studentu pilsētiņu pazīstamību starptautiskā mērogā, popularizējot tās arī kā interesantas vietas, kur studēt un nodoties pētniecībai;

b) uzlabojot citu valstu studentu, mācībspēku, pētnieku un citu akadēmiskā personāla locekļu uzņemšanas, uzturēšanās un atgriešanās pakalpojumu kvalitāti;

c) piedaloties starptautiskos sadarbības tīklos, projektos un kopīgās izglītības un pētniecības programmās;

d) veicinot kvalitatīvu kopīgu, divkāršu un daudzkārtēju grādu izstrādi, kā arī disertāciju kopīgu pārraudzību;

e) reizē pienācīgi ņemot vērā kvalitātes nodrošināšanas mehānismus, atvieglinot kvalifikāciju un ārzemēs pavadīto mācību laiku atzīšanu;

3) veicinātu augstākās izglītības iestāžu starptautiskos aspektus un izpratni par sociālu atbildību, piemēram,

a) augstākās izglītības aprindās veicinot pārvalstisku sadarbību jaunās un novatoriskās formās;

b) ar attiecīgiem stimuliem un atbalstu sekmējot un uzlabojot vienlīdzīgu piekļuvi augstākajai izglītībai un starptautiskām mobilitātes sistēmām;

c) nododot zinības atpakaļ sabiedrībai gan vietējos, gan attiecīgu valstu, gan pasaules mērogos, un tādējādi palīdzot sabiedrībai apmierināt vajadzības un risināt svarīgus sociālus jautājumus.

ATTIECĪGI AICINA KOMISIJU:

1. Sadarbībā ar dalībvalstīm un pilnībā respektējot augstākās izglītības iestāžu autonomiju, izstrādāt ES augstākās izglītības starptautisko aspektu stratēģiju, kuras mērķis ir gan ES, gan attiecīgu valstu mērogos uzlabot esošo starptautiskas sadarbības ierosmju viendabību un savstarpēju papildināmību un kura – līdz ar ES sadarbības programmām un šajā jomā izvērsto politiku Eiropas Savienības ārpolitikas darbībās – arī turpmāk veicinās augstākās izglītības, pētniecības un novatorisma pievilcību.

2. Nodrošināt, lai savstarpēja mācību un pētniecības mobilitāte Eiropas Savienībā un pārējā pasaulē piederētu pie minētās stratēģijas.

3. Arī turpmāk atbalstīt starptautiskas partnerattiecības augstākās izglītības jomā, starptautisku sadarbību augstākās izglītības iestāžu sniegto mācību un spēju veidošanas jomā, kā arī sekmēt politisku dialogu par augstākās izglītības jautājumiem ar ieinteresētām trešām valstīm.

4. Veicināt pieredzes un labākās prakses apmaiņu šajā jomā.